

PRÁVO KONAŤ VO SVOJOM JAZYKU V CIVILNOM SPOROVOM KONANÍ

Právo konať vo svojej materčine nie je absolútne. Ani z relevantného procesného ustanovenia (§ 155 ods. 1 CSP) nevyplýva povinnosť súdov doručovať stranám sporu písomnosti v preklade do jazyka, ktorému rozumejú.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 347/2020 z 27. augusta 2020)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť H. M., zastúpeného advokátom Mgr. Pavlom Karmanom, Mariánske námestie 29/6, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a 4, čl. 48 ods. 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 7 C 124/2015 z 13. júna 2017 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co 298/2017 zo 16. mája 2018 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť H. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť H. M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Pavlom Karmanom, Mariánske námestie 29/6, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a 4, čl. 48 ods. 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 124/2015 z 13. júna 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 298/2017 zo 16. mája 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 C 124/2015 domáha určenia, že ochranné pásmo letiska neexistuje. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol, žalovanému

v 1. rade priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu a žalovanému v 2. rade nepriznal nárok na náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovaným v 1. a 2. rade priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré dovolací súd uznesením sp. zn. 6 Cdo 168/2018 z 11. decembra 2019 odmietol podľa § 447 písm. c) a f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

3. Sťažovateľ vo vzťahu k okresnému súdu, ako aj krajskému súdu uvádza, že z dôvodu ich nesprávneho právneho posúdenia skutočnosti relevantnej pre rozhodnutie vo veci bol vylúčený z realizácie jeho procesných práv a takýmto postupom boli porušené nielen ustanovenia Civilného sporového poriadku, ale i jeho základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva bola čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

4. Podľa názoru sťažovateľa sa všeobecné súdy v odôvodnení napadnutých rozsudkov nevyporiadali s jeho právnou argumentáciou a neodôvodnili ich spôsobom, ktorý jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

5. Sťažovateľ zastáva názor, že všeobecné súdy porušili jeho práva podľa čl. 12 ods. 1 a 2, základné práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 od. 3 a 4, čl. 52 ods. 2, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru nesprávnym procesným postupom, keď mu doručovali súdne písomnosti, vrátane rozhodnutí vo veci, v slovenskom jazyku napriek tomu, že z vyhlásenia jeho právneho zástupcu na pojednávaniach okresného súdu vyplýva, že neovláda slovenský jazyk a je občanom Rakúskej republiky.

6. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ vlastne pokračuje v polemike so všeobecnými súdmi o tom, k akým skutkovým a právnym záverom mali dospieť. Vzhľadom na jej skutočný obsah (nesúhlas sťažovateľa so závermi všeobecných súdov) ju možno považovať v podstate za ďalšie pokračovanie v jeho argumentácii uplatnenej pred všeobecnými súdmi, čím podaná ústavná sťažnosť nedosahuje potrebnú ústavnoprávnu intenzitu.

7. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa H. M. podľa čl. 12 ods. 1, 2, čl. 20 ods. 1, 4, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 47 ods. 3, 4, čl. 48 ods. 2, čl. 52 ods. 2 Ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, zákaz diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Krajského súdu v Žiline vo veci vedenej pod sp. zn. 7 Co/298/2017 a postupom OS Martin vo veci vedenej pod sp. zn. 7 C/124/2015 boli porušené.

2. Ústavný súd SR zrušuje rozsudok Krajského súdu v Žiline 7 Co/298/2017 zo dňa 16. 05. 2018 a rozsudok Okresného súdu Martin 7 C/124/2015 zo dňa 13. 06. 2017 a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd SR zakazuje Krajskému súdu v Žiline a Okresnému súdu Martin pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd sťažovateľa H. M. v ďalšom konaní a prikazuje ďalšie konanie bez porušovania základných práv sťažovateľa.

4. Sťažovateľovi H. M. sa priznáva finančné zadost'učinenie vo výške 5.000,00 EUR, ktoré sú mu Krajský súd v Žiline a Okresný súd v Martine povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažovateľovi H. M. sa priznáva náhrada trov konania v sume uvedenej v písomnom vyhotovení rozhodnutia, ktorú mu je Krajský súd v Žiline a Okresný súd Martin povinný zaplatiť spoločne a nerozdielne k rukám Mgr. Pavla Karmana, advokáta, Žilina do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremľateľné a nezrušiteľné.

11. Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

12. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

13. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

16. Podľa čl. 47 ods. 4 ústavy kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie podľa odseku 2, má právo na tlmočníka.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnost' možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

18. Podľa čl. 52 ods. 2 ústavy cudzinci požívajú v Slovenskej republike základné ľudské práva a slobody zaručené touto ústavou, ak nie sú výslovne priznané iba občanom.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

20. Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba

pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

21. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

22. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri redbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

23. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a 4, čl. 48 ods. 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 124/2015 a jeho rozsudkom z 13. júna 2017

24. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

25. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným

(všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

26. V danom prípade mal sťažovateľ k dispozícii opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje. Proti rozsudku okresného súdu z 13. júna 2017 mohol podať odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 Co 298/2017 zo 16. mája 2018. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu z 13. júna 2017 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a 4, čl. 48 ods. 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 14 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 298/2017 a jeho rozsudkom zo 16. mája 2018

27. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

28. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrálne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

29. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým

vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

30. Integrovanou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvoinštančného, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

31. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

32. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní. Zásada rovnosti strán v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02). To znamená, že všetci účastníci súdneho konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán (III. ÚS 108/2013).

33. Článkom 47 ods. 4 ústavy sa zaručuje právo na dvojsmerné tlmočenie z jazyka, v ktorom sa vedie konanie do jazyka, ktorému rozumie oprávnená osoba a späť z jazyka, ktorému oprávnená osoba rozumie, do jazyka v ktorom sa vedie konanie. Oprávnená osoba môže so súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy komunikovať v ktoromkoľvek jazyku, ktorý je rozdielny od jazyka, v ktorom sa vedie konanie. Článok 47 ods. 4 ústavy nezaručuje toto právo len príslušníkom národnostných menšín žijúcim v Slovenskej republike, ale i cudzincom.

34. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho označených základných práv podľa ústavy, ako aj práv podľa dohovoru malo dôjsť tým, že krajský súd jeho právnu vec nesprávne právne posúdil, napadnutý rozsudok nie je jasne a zrozumiteľne odôvodnený, ako aj nesprávnym procesným postupom, keď mu boli doručované súdne písomnosti, vrátane rozhodnutí vo veci, v slovenskom jazyku napriek tomu, že z vyhlásenia jeho právneho zástupcu vyplýva, že neovláda slovenský jazyk.

35. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh i vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 124/2015 ústavný súd zistil, že okresný súd zamietol žalobu sťažovateľa pre nedostatok vecnej legitímácie, keďže nebola naplnená podmienka úplného okruhu strán sporu. Podľa názoru okresného súdu subjekty, ktorých práva a povinnosti boli dotknuté sporným rozhodnutím

Leteckého úradu Slovenskej republiky, by mali tvoriť nútené spoločenstvo s ostatnými stranami sporu.

36. V závere okresný súd vyjadril názor, že aj keby sťažovateľ označil za strany sporu všetky dotknuté subjekty, žaloba by bola neúspešná, keďže v civilnom sporovom konaní súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť rozhodnutia správneho orgánu, čo je nevyhnutné vzhľadom na navrhovaný petit. Na uvedené je výlučne oprávnený súd v správnom súdnictve.

37. Krajský súd bez nariadenia pojednávania po písomnej výzve v zmysle § 382 CSP, aby sa strany vyjadrili k možnému použitiu § 194 ods. 2 CSP, preskúmal napadnutý rozsudok okresného súdu a v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

„V preskúmvanej veci je preukázané, že bývalý Letecký úrad Slovenskej republiky rozhodnutím zo dňa 11. 05. 1999 sp. zn. 311/79/99 o určení ochranných pásiem Letiska Martin rozhodol tak, že stanovil ochranné pásma Letiska Martin - Tomčany v zmysle ustanovenia § 29 ods. 2 a § 48 ods. 1 písm. p) zákona o civilnom letectve č. 143/1998 Z. z. a v zmysle ustanovenia Civilného leteckého predpisu L 14 OP - ochranné pásma leteckých pozemných riadení. Vo výrokovej časti I. a II. boli charakterizované parametre letiska a súčasťou rozhodnutia bol i elaborát ochranných pásiem Letiska Martin...

Mimo rámec správneho súdnictva všeobecný súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť správneho aktu; môže ho preskúmať len so zreteľom na to, či ide o akt nulitný (ničotný). Nulitným aktom je správny akt, vydaný tzv. absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom, z ktorého nevznikajú žiadne právne následky, na rozdiel od aktu neplatného, pri ktorom sa uplatní prezumpcia jeho správnosti až do doby zrušenia jeho účinkov /zrušením alebo zmenením/ (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Cdo 123/2003). Povaha účinkov správnych rozhodnutí (aktov) závisí od rozlišovania chybných (vadných) a nulitných správnych aktov, hlavne s dôrazom na dôvody vedúce k nulite a na zásadu prezumpcie správnosti správneho aktu. Pokiaľ pôjde o akt nulitný (ničotný, alebo tzv. paakt), nevznikajú z neho žiadne právne následky, na rozdiel od neplatného aktu, pri ktorom sa uplatní prezumpcia jeho správnosti, až do doby zrušenia jeho účinkov.

V preskúmvanej veci je súd viazaný rozhodnutím správneho orgánu - bývalého Leteckého úradu Slovenskej republiky o zriadení ochranných pásiem Letiska Martin -Tomčany zo dňa 11. 05. 1999 sp. zn. 311/79/99, ktoré nadobudlo vykonateľnosť a právnu moc dňa 20. 12. 1999. Ako bolo vyššie konštatované v zmysle citovaného ustanovenia § 29 ods. 2 zák. č. 143/1998 Z. z., rozhodnutie vydal vecne príslušný správny orgán - letecký úrad. Z tohto dôvodu sa nemôže jednať o nulitný správny akt. Predmetné rozhodnutie, ktoré je treba charakterizovať ako správny akt, bolo vydané orgánom na to oprávneným v medziach jeho právomocí, je právoplatné a vykonateľné a považuje sa preto za právne perfektné, a to bez ohľadu na jeho vecnú správnosť, ktorá nemôže byť v súčasnosti skúmaná všeobecným súdom. Aj u predmetného rozhodnutia platí, že sa prezumuje jeho správnosť, pokiaľ sa nepreukáže, že bolo vymedzeným spôsobom opravené alebo zrušené. Z obsahu vykonaného dokazovania však nevyplýva, že by k jeho zrušeniu, v právnych predpisoch ustanoveným postupom, došlo. Rozhodnutie bolo vydané na návrh prevádzkovateľa letiska, a to žalovaného v rade 1/, bolo vydané po tom, ako k rozhodnutiu dali súhlasné vyjadrenia Útvar hlavného architekta Mesta Martin, Obecny úrad Dražkovce a Okresný úrad Martin, odbor životného prostredia. Zároveň týmto subjektom bolo rozhodnutie riadne doručené a tiež bolo doručené verejnou vyhláškou, vyvesenou dňa 19. 05. 1999 a zvesenou dňa 04. 06. 1999 na Okresnom úrade v Martine. Neoddeliteľnou súčasťou tohto rozhodnutia bol aj elaborát ochranných pásiem Letiska Martin, v ktorom sa uvádzalo ochranné pásmo spracované podľa požiadaviek vtedy platného predpisu

L 14 OP - ochranné pásma leteckých pozemných zariadení. Tento elaborát bol spracovaný autorizovaným stavebným inžinierom Prof. A. K. Preto nie je možné priznať námietke žalobcu, že rozhodnutie neobsahovalo všetky náležitosti (označenie nehnuteľností, na ktorých bolo zriadené ochranné pásmo), keď vymedzenie ochranného pásma bolo v rozhodnutí vo výrokovej časti I. a II. charakterizované parametrami letiska a súčasťou rozhodnutia bol i elaborát ochranných pásiem spracovaný v zmysle platného predpisu L 14 OP.

Vychádzajúc z vyššie konštatovaného možno prijať záver, že takto určené ochranné pásma sú dodnes platné, nakoľko rozhodnutie správneho orgánu nebolo k dnešnému dňu zmenené ani zrušené, katastrálny úrad pri zápise ochranného pásma z rozhodnutia LÚ vychádzal. Z týchto dôvodov všeobecný súd s poukazom na ustanovenie § 194 ods. 2 CSP nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť rozhodnutia LÚ o ochrannom pásme letiska, je povinný vychádzať z jeho účinkov, ktoré sa prejavujú v tom, že právnym titulom zriadenia ochranného pásma Letiska Martin, je práve predmetné rozhodnutia. Teda či existuje ochranné pásmo letiska nemôže riešiť ako predbežnú otázku, nakoľko o ňom existuje právoplatné rozhodnutie kompetentného orgánu. Všeobecný súd je v takomto prípade povinný prihliadnuť na existujúce rozhodnutie iného orgánu.“

38. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

39. Uvedené zákonné ustanovenie je vyjadrením zásady právnej istoty v civilnom sporovom konaní, ktorého súčasťou je i princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Účelom citovaného zákonného ustanovenia je zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí odvolacími súdmi, teda takých, v ktorých odvolací súd založí svoje rozhodnutie na odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie za splnenia podmienky, že strana sporu sa nemala možnosť k takémuto právnemu posúdeniu veci v konaní vyjadriť, právne argumentovať, prípadne predložiť relevantné dôkazy.

40. Z už citovaného vyplýva, že krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní využil práve procesný postup podľa § 382 CSP a vyzval strany, aby sa vyjadrili k možnému použitiu § 194 ods. 2 CSP. Sťažovateľ a jeden zo žalovaných sa k výzve vyjadrili, pričom krajský súd zaslal vyjadrenie žalovaného i sťažovateľovi, ktorý k nemu zaujal stanovisko. Následne odvolací súd potvrdil prvoinštančný rozsudok s tým, že svoje rozhodnutie založil na právnom závere, že nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť rozhodnutia Leteckého úradu Slovenskej republiky o zriadení ochranných pásiem Letiska Martin-Tomčany z 11. mája 1999 sp. zn. 311/79/99 a je povinný vychádzať z jeho účinkov, ktoré sa prejavujú v tom, že právnym titulom zriadenia ochranného pásma Letiska Martin je práve predmetné rozhodnutie. Teda, či existuje ochranné pásmo letiska, nemôže riešiť ako predbežnú otázku, keďže o ňom existuje právoplatné rozhodnutie kompetentného orgánu. Všeobecný súd je v takomto prípade povinný prihliadnuť na existujúce rozhodnutie správneho orgánu, je ním viazaný.

41. Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu ako celku, s prihliadnutím na citovanú časť jeho odôvodnenia ústavný súd konštatuje, že krajský súd citoval právne ustanovenia, ktoré adekvátne aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Argumentáciu odvolacieho súdu považuje za dostatočnú, jasnú a zrozumiteľnú, založenú na právnych záveroch, ktoré majú oporu v zákone, resp. nepopierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku a zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. októbra 2004

vo vzťahu k posudzovaniu otázky viazanosti rozhodnutím správneho orgánu. Ústavný súd dospel k presvedčeniu, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu nevybočuje z aplikačnej praxe všeobecných súdov, je presvedčivo odôvodnené a ústavne udržateľné.

42. Stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrálne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (m. m. IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde.

43. V súvislosti s odvolacou námietkou sťažovateľa, že boli porušené jeho procesné práva, keď sa nekonalo v jeho materinskom jazyku, krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukazuje na to, že „... žalobca mal v konaní riadne zvoleného právneho zástupcu so sídlom v Slovenskej republike. Žalobca nebol súdom osobitne predvolávaný na pojednávania s tým, že je potrebné ho vypočuť. Pojednávaní pred súdom sa zúčastňoval iba jeho právny zástupca. Sám právny zástupca ospravedlňoval neúčast svojho klienta na jednotlivých pojednávaniach, že tento neovláda slovenský jazyk (avšak neuviedol, ani akému jazyku rozumie alebo aký je jeho materinský jazyk) a podľa jeho názoru vo veci je potrebné vyriešiť právnu otázku, ku ktorej by žalobca nemal čo uviesť. Žalobca v žalobe, ani v ďalších písomných podaniach, ako aj právny zástupca na ústnych pojednávaniach nežiadal, aby bol do konania pribratý tlmočník v zmysle ust. § 155 ods. 1 CSP (za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku § 18). Keďže žalobca nepožiadaval o pribratie tlmočníka, neoznámil aký je jeho materinský jazyk, ktorému jazyku rozumie, bol právne zastúpený právnym zástupcom so sídlom v Slovenskej republike, nebolo potrebné ho vo veci ako stranu vypočuť, odvolací súd jeho toho názoru, že neboli súdom prvej inštancie porušené jeho procesné práva konať pred súdom vo svojom materinskom jazyku alebo v jazyku ktorému rozumie.“

44. Podľa názoru ústavného súdu záver, ku ktorému dospel krajský súd v napadnutom rozsudku v súvislosti s namietaným porušením práva konať v materinskom jazyku, je riadne odôvodnený, udržateľný a ústavne konformný. Z ústavnej sťažnosti i vyžiadaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa osobne nezúčastnil žiadneho z pojednávaní, jeho právny zástupca ho ospravedlnil s odôvodnením, že „ide o otázku právnu, nemal by čo k tomu uviesť a neovláda ani slovenský jazyk“. Keďže v konaní pred všeobecnými súdmi nevyvstala potreba sťažovateľa vypočuť, nebol dôvod mu ustanoviť tlmočníka. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa, že mu neboli súdne písomnosti vrátane rozsudkov doručené v preklade do jeho materčiny, ústavný súd uvádza, že právo konať vo svojej materčine nie je absolútne. Ani z relevantného procesného ustanovenia (§ 155 ods. 1 CSP) nevyplýva povinnosť súdov doručovať stranám sporu písomnosti v preklade do jazyka, ktorému rozumejú. V okolnostiach posudzovanej veci podľa názoru ústavného súdu nedošlo k porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru a skutočnosť, že neboli súdne písomnosti preložené do jeho materčiny, ho nijako neznevýhodnila proti druhej strane sporu, o čom svedčí dôsledné využitie prostriedkov procesnej obrany i procesného útoku, ako i podanie riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku.

45. Ústavný súd konštatuje, že k porušeniu základných práv a slobôd nemôže dôjsť postupom a rozhodnutím všeobecného súdu, ktorým tento uplatní svoju právomoc spôsobom, ktorý zákon umožňuje. O takýto postup išlo aj v posudzovanej veci v prípade krajského súdu,

ktorý zákonom zverenú právomoc rozhodnúť o odvolaní jednej zo sporových strán uplatnil ústavne konformným spôsobom v súlade s príslušným procesnoprávnym predpisom.

46. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a označenými základnými právami podľa ústavy, ako aj právami podľa dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

47. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy ústavný súd uvádza, že ustanovenia čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy kvalifikuje stabilizovaná judikatúra ústavného súdu ako všeobecné kritériá ochrany základných práv a slobôd, ktoré treba vykladať a chápať ako ústavnú direktívu adresovanú predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov a ktoré nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych záležitostiach. Ich aplikácia je možná iba v spojení s ochranou konkrétnych práv a slobôd uvedených v ústave, ktorá však v prerokúvanom prípade absentuje, čo zároveň odôvodňuje záver o nemožnosti porušenia označených ustanovení ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

48. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. (napr. II. ÚS 78/05, alebo IV. ÚS 326/07).

49. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.